

BALANÇ DE LA COMMEMORACIÓ DELS 100 ANYS DELS NAIXEMENT DE CONXITA GRANGÉ

Qui és Conxita Grangé, també coneguda, com a Conxita Ramos?

Conxita Grangé Beleta (Espui, 1925– Tolosa de Llenguadoc, 2019), filla de Josep Grangé -treballador de la hidroelèctrica- i Maria Beleta nascuda a casa Antema a la Plana de Mont-ros. Amb només 2 anys va anar a França a viure amb els seus oncles Jaume Beleta i Elvira Ibars, i la seva cosina Maria Castelló. Amb l'esclat de la Guerra Civil Espanyola l'any 1936, la família Beleta Ibarz va traslladar-se a Catalunya per lluitar al costat de la Segona República. Jaume Beleta va participar en l'edificació d'aeròdroms militars fins que la derrota de l'exèrcit republicà va obligar-los a tornar a l'Arieja (França).

En esclatar la Segona Guerra Mundial, Jaume Beleta va integrar-se en els moviments de resistència als nazis, fins que fou descobert i hagué de refugiar-se a Andorra. Va ser llavors quan Conxita, amb només disset anys, la seva tieta i la seva cosina van incorporar-se a la resistència actuant com a correu per als maquis i donant cobertura a resistents. Al maig de 1944 va ser detinguda per la Milícia francesa i torturada per la Gestapo a Foix. A principis de juliol va ser deportada amb la seva tieta i la seva cosina en l'anomenat «tren fantasma» al camp de concentració de Ravensbrück. Des d'allí fou enviada a un comando de treball que construïa material de guerra, on fou castigada per boicotejar el procés de producció. Després de ser obligada pels nazis a caminar en una «marxa de la mort» per fugir dels aliats, va participar en una fuga que finalment va aconseguir trobar les tropes aliades i posteriorment va ser repatriada a França.

L'any 1946 es va casar amb Josep Ramos Bosch, a qui coneixia de la seva etapa de guerriller, i van establir-se a Tolosa de Llenguadoc, van tenir dos fill: Ivan i Christian. Conxita Grangé va rebre nombroses distincions per part de la República francesa, com ara la Legió d'Honor amb grau d'oficial; la Medalla de la Resistència, creada pel general Charles de Gaulle; el títol de Comandant de l'Orde Nacional del Mèrit, i la Creu de Guerra 1939-1945.

Va dedicar bona part de la seva vida a explicar la seva experiència als escolars i a mantenir viva la memòria de les dones deportades. El 2019, després de la mort de Neus Català, es va convertir en la darrera supervivent catalana dels camps de concentració nazis.

El 26 de juliol de 2019 l'Ajuntament de la Torre de Capdella i el Memorial Democràtic li van retre el primer homenatge a Catalunya, al qual no va poder assistir per motius de salut. Va morir un mes després, el 27 d'agost, a l'edat de 94 anys.

**Museu Hidroelèctric
de Capdella**
MNACTEC

Després de la seva mort l'Ajuntament de Tolosa de Llenguadoc li va dedicar una plaça de la ciutat, i el 2025 l'Ajuntament de la Torre de Capdella, també l'en ha dedicat una al poble de la Central de Capdella.

El doctor en Història Josep Calvet és qui ha estudiat la biografia de Conxita Grangé. La informació anterior prové dels seus treballs i publicacions.

100 anys del naixement de Conxita Grangé i Beleta

La Generalitat de Catalunya el dia 7 de maig de 2024 va aprovar els esdeveniments i personalitats objecte de commemoració per l'any 2025. Entre ells, els 100 anys del naixement de Conxita Grangé Beleta. L'organització dels actes recau en el Memorial Democràtic (Departament de Justícia).

L'Ajuntament de la Torre de Capdella i el Museu Hidroelèctric es van sumar a la iniciativa.

Amb aquesta commemoració, es vol reconèixer la seva trajectòria de resistència, coherència i compromís i, alhora, reforçar la importància de preservar la memòria històrica.

L'Any Conxita Grangé inclou activitats, actes institucionals i propostes educatives que tenen l'objectiu de transmetre els valors de democràcia, llibertat i respecte als drets humans a les noves generacions.

100

Conxita Grangé

Presentació de l'any Conxita Grangé

La presentació oficial de l'Any Conxita Grangé es va fer al Palau Robert de Barcelona, el dia 2 d'abril de 2025. A l'acte institucional presidit pel conseller de Justícia i Qualitat

Democràtica, Ramon Espadaler, qui va subratllar la importància d'aquesta commemoració dedicada a l'última catalana supervivent dels camps nazis.

A l'acte també hi va participar l'alcalde de la Torre de Capdella, el director del Memorial Democràtic, i el comissari de l'Any Grangé, Josep Calvet.

D'una banda, el Conseller va remarcar que la figura de Conxita Grangé 'és un far que il·lumina la societat, especialment a les noves generacions', i va insistir que la seva trajectòria ha estat una eina pedagògica imprescindible per explicar que 'la democràcia no va ser un regal'. Espadaler també va situar l'Any Conxita Grangé en el marc de la futura llei catalana de memòria democràtica, pensada —va dir— per reforçar el dret a la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició.

D'altra banda, l'alcalde Josep Maria Dalmau, va enumerar les accions que durant l'any es farien a la Vall Fosca, com dedicar-li una plaça o la implementació d'una ruta temàtica centrada en la figura internacional de Conxita Grangé.

Acte central a la Vall Fosca

El dia 9 d'agost es va fer al Museu Hidroelèctric l'acte central de commemoració, presidit pel conseller Ramon Espadaler i l'alcalde, Josep Maria Dalmau. L'homenatge va incloure la inauguració d'una plaça que porta el seu nom i la presentació de l'exposició itinerant "*Conxita Grangé: compromís i resistència*", feta pel Memorial Democràtic i concebuda per donar a conèixer les diferents etapes de la seva vida.

L'acte va tenir un caràcter marcadament emotiu, acompanyat per l'actuació musical de Meritxell Gené.

A més, es va estrenar la visita guiada, que amb el nom de Ruta Conxita Grangé, passa pels diferents espais relacionats amb la trajectòria personal i laboral de la família Grangé Beleta.

Actes a Tolosa de Llenguadoc

El dia 10 de setembre de 2025, al Musée Départemental de la Résistance et de la Déportation, es va celebrar la jornada retrospectiva 'Conchita Grangé-Ramos.

**Museu Hidroelèctric
de Capdella**
MNACTEC

Engagement et résistance', amb la participació de Josep Calvet, Diego Gaspar Celaya, Henri Farreny del Bosque, Virginie Fauré i Elérika Leroy. A més, del fill de la homenatjada, Christian Ramos.

A més, entre el 18 d'agost i l'11 de setembre es va poder visitar una exposició que repassa la trajectòria de Conxita Grangé.

Homenatge dels estudiants pirinencs

Més de dos-cents estudiants del Pallars Jussà, el Pallars Sobirà i l'Alta Ribagorça van participar en l'acte organitzat al Museu de Capdella, on van presentar treballs audiovisuals inspirats en la vida de Conxita Grangé i en el testimoni d'altres dones deportades.

L'activitat, impulsada pel Departament d'Educació i el Memorial Democràtic, forma part de l'aposta per incorporar la memòria democràtica als projectes educatius del territori i per transmetre a les noves generacions els valors de justícia, dignitat i resistència que Grangé va defensar i difondre al llarg de la seva vida.

Podeu veure els treballs que va presentar l'alumnat a l'enllaç següent:

[Projecte educatiu Any Conxita Grangé | Educació i Memòria](#)

Jornada 'Resistència i deportació. Dones pirinenques contra les nazis'

El dia 22 de novembre es va fer a la Pobleta de Bellveí una jornada per tractar les particularitats de la deportació femenina i repassa la trajectòria de les deportades pirinenques, amb una voluntat divulgativa i un enfocament rigorós de la memòria històrica.

La jornada dona a conèixer la trajectòria de diverses dones nascudes a l'Alt Pirineu que són deportades als camps de concentració nazis. Sobretot es parla de tres figures cabdals: Felicitat Gasà Nadal (El Pont de Suert, 1905 – Langon, 2000), Generosa Cortina Roig (Son, 1910 – Tolosa, 1987) i Conxita Grangé Beleta (Espui, 1925 – Tolosa, 2019).

A la jornada hi van intervenir les especialistes Mar Trallero, Miriam Roma, Noemí Riudor i Josep Calvet, que aprofundeixen en la deportació femenina i en la memòria democràtica.

La periodista Pili Garcia presenta el podcast *Les sis de Ravensbrück* (La Xarxa+), dedicat a la història de sis lleidatanes deportades al camp de concentració de Ravensbrück. Pots escoltar el podcast a: <https://www.emun.cat/lessis>

**Museu Hidroelèctric
de Capdella**
MNACTEC

Aquesta jornada va ser l'últim acte commemoratiu dels 100 anys del naixement de Conxita Grangé. Però la voluntat del Museu Hidroelèctric es continuar impulsant projectes, recerques i actes divulgatius per difondre el llegat de Conxita Grangé i el de d'altres persones que la Vall Fosca que van lluitar per defensar les llibertats.